

Ellex[®]
Valiunas

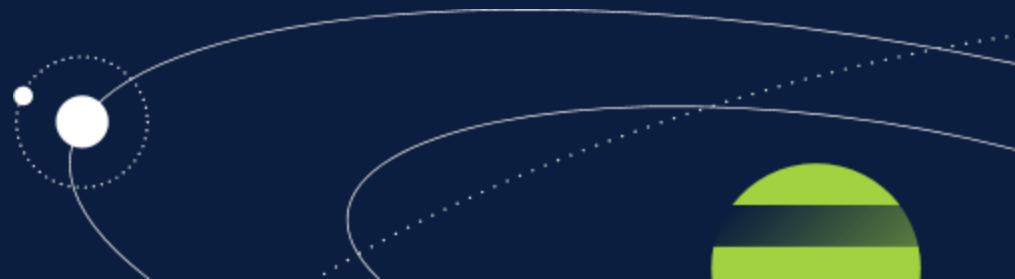
| 30 years

Savaitinis naujienlaiškis Viešieji pirkimai

2022 m. liepos 4 – 10 d.
27 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Apibendrinami 27-ąją metų savaitę drąsiai galime konstatuoti, kad institucijos išėjo atostogauti. Seime, ES ir Lietuvos institucijose absoliučiai nieko naujo. Visiškai nieko.

To paties nepasakysi apie teismus, kurie šią savaitę priėmė keturias dėmesio vertas nutartis. Po ilgesnės pertraukos turime vieną Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimą dėl pelno nesiekiančios organizacijos požymių, kurie aktualūs taikant išimtis iš pirkimų taisyklių reikalavimo. Net jeigu ESTT nagrinėta išimtis yra retai taikoma, ESTT argumentacijos linija leidžia prisiminti pagrindines taisykles, kaip turi būti aiškinamos ES teisės nuostatos.

Savo ruožtu Apeliacinis teismas pateikė tris įdomesnius išaiškinimus. Tiekėjams priminta, kad terminas apskūsti paralelinių darbų, prekių ar paslaugų pirkimus prasideda nuo paskelbimo apie pirkimą, o ne sužinojimo apie tokio pirkimo egzistavimą. Kitoje byloje teismas priminė, kad tiekėjų teisė užsiimti pirkimo sutarties vykdymui reikiama veikla tikrinama pagal išviešintus pirkimo dokumentuose prašomus pateikti dokumentus. Jeigu paaiškėja, kad kurio nors dokumento nebuvo pareikalauta pirkimo sąlygose, - tiekėjai turi teisę įgyti kvalifikaciją jau pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminams.

Kartu teismas paaiškino, kad tiekėjui ginčijant siūlomos sudaryti sutarties sąlygas konkurso, kurio laimėtoju jis buvo pripažintas, nebegalima taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su pirkimo procedūrų stabdymu. Tokioje situacijoje tiekėjas turi sudaryti pirkimo sutartį ir paraleliai ginčytis dėl tokios sutarties sąlygų.

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PASIKEITIMAI

2022 m. liepos 4-10 d. neįvyko jokių reikšmingų teisės aktų pasikeitimų, taip pat neužregistruota ir jokių teisės aktų keitimo iniciatyvų.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

27-oji metų savaitė viešųjų pirkimų srityje buvo rami, institucijose jokių reikšmingų įvykių neįvyko.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas: Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punkte įtvirtinta išimtimi gali pasinaudoti tik tokios pelno nesiekiančios organizacijos ir asociacijos, kurios savo nariams negali suteikti jokios, net ir netiesioginės naudos („Italy Emergenza Cooperativa Sociale“, C 213/21 ir C-214/21)

Reikšmė: pateiktas naujas išaiškinimas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) pasisakė dėl viešųjų pirkimų taisyklių netaikymo įsigyjant civilinės gynybos, civilinės saugos ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos paslaugas iš pelno nesiekiančių organizacijų ir asociacijų. Ginčas kilo dėl Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punkto aiškinimo, kas Lietuvoje atitiktų VPĮ 6 str. 9 p. numatytą išimtį iš viešųjų pirkimų reguliavimo.

Esminis klausimas byloje – kokiais požymiais turi pasižymėti „pelno nesiekianti“ organizacija? Ar tokioms organizacijoms galima priskirti subjektus, kurie numato ribotą pelno paskirstymą savo nariams?

ESTT šiuo klausimu priminė, kad (i) Europos Sąjungos teisės sąvokos turi būti aiškinamos autonomiškai nuo konkrečios valstybės narės teisinės sistemos, todėl pelno nesiekiančios organizacijos statusas negali būti suprantamas taip, kaip jis suprantamas pagal konkrečios valstybės narės nacionalinę teisę; ir tai, kad (ii) šiuo atveju kalbama apie išimties iš viešųjų pirkimų reguliavimo taikymą, o išimtys visada yra aiškinamos siaurai. Šių dviejų prielaidų pagrindu ESTT išaiškino, kad pelno nesiekiančių organizacijų sąvoka, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punktą, turi griežtai apimti tik tokius subjektus, kurie negali savo nariams suteikti jokios, net ir netiesioginės, naudos. Kitaip tariant, jeigu konkretaus subjekto teisinis statusas leidžia skirstyti pelną ar kitas naudas savo nariams, - jis negali būti laikomas pelno nesiekiančia organizacija Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punkto atžvilgiu.

ESTT sprendimą galite rasti [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: ginčijant dėl to paties pirkimo objekto skelbiamo viešojo pirkimo teisėtumą, pretenzijos pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo pirkimo paskelbimo momento, o ne nuo momento, kada tiekėjas objektyviai sužinojo apie jo teisių pažeidimą („Hidroterra“ v. Nacionalinis muziejus)

***Reikšmė:** kartojama ankstesnė praktika*

Byloje tiekėjas ginčijo dėl to paties pirkimo objekto skelbiamo naujo viešojo pirkimo teisėtumą. Byloje buvo sprendžiamas klausimas, ar tiekėjas pasinaudojo ikiteismine ginčo nagrinėjimo stadija, pretenziją pateikė nepraleidęs jos pateikimo termino. Tiekėjas įrodinėjo, kad pretenzijos pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti ne nuo viešojo pirkimo paskelbimo momento, o nuo momento, kada tiekėjui tapo žinoma apie jo teises pažeidžiančias pirkimo sąlygų nuostatas.

Teismas atkreipė dėmesį, kad tiekėjas viešojo pirkimo ginčų nagrinėjimo procedūrose turi elgtis apdairiai ir paisyti VPĮ nustatytų terminų. Kiekvienas tiekėjas privalo domėtis viešojo konkurso eiga, sąlygomis. Jeigu perkančioji organizacija, laikydamasi VPĮ reikalavimų, informavo suinteresuotus asmenis apie vykdomą konkursą, pripažintina, kad kiekvienas tiekėjas apie konkursą informuotas tinkamai ir turėtų operatyviai ginti galbūt pažeistas subjektines teises. Atitinkamai teismas išaiškino, kad terminas ginčyti dėl to paties pirkimo objekto vykdomą naują viešąjį pirkimą teikiant pretenziją pradedamas skaičiuoti nuo pirkimo paskelbimo momento.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį galite rasti [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Lietuvos apeliacinis teismas: nėra pagrindo taikyti laikinąsias apsaugos priemones – sustabdyti pirkimo procedūras ir uždrausti sudaryti pirkimo sutartį, jeigu jas taikyti prašo tiekėjas, kuris yra pripažintas pirkimo laimėtoju („Ecoservice projektai“ v. Šiaulių savivaldybė)

Reikšmė: pateiktas išaiškinimas specifinėje situacijoje, motyvai kelia abejonių.

Byloje tiekėjas ginčijo pirkimo sąlygų (siūlomoms sudaryti sutarties atskirų nuostatų, pvz. sutarties kainos indeksavimą, nepagrįstai dideles baudas) teisėtumą ir prašė pritaikyti laikinąsias apsaugos priemones – sustabdyti pirkimo procedūras ir uždrausti sudaryti pirkimo sutartį (**LAP**). Kol vyko ginčas dėl laikinųjų apsaugos priemonių pritaikymo, tiekėjas buvo pripažintas pirkimo laimėtoju ir jam buvo pasiūlyta sudaryti sutartį.

Aplinkybė, kad tiekėjas buvo pripažintas pirkimo laimėtoju, tapo pagrindiniu argumentu atmetant prašymą dėl LAP taikymo. Apeliacinio teismo nuomone, tęsiant pirkimo procedūras vykstant ginčui žala tiekėjui nebegali kilti, kadangi sutartis su kitu tiekėju sudaroma nebus bet koku atveju. Atitinkamai, viešasis interesas reikalauja tęsti pirkimo procedūras.

Tokie teismo motyvai kelia klausimų. Reikia prisiminti, kad ginčas byloje vyksta dėl esminių sutartinių sąlygų teisėtumo, kurios lemia konkurse teikiamų pasiūlymų turinį ir/ar tiekėjų apsisprendimą dalyvauti pirkime. Tokiame kontekste galima kelti klausimą, kaip atsisakymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones užtikrins lygiateisiškumo principo reikalavimus? Jeigu teismas ateityje panaikins atskiras sutarties sąlygas, turėsime esminių sutarties sąlygų pasikeitimą, kuris vargu ar bus suderinamas su *Borta* bylos kriterijais. Atitinkamai, ateityje kils klausimas dėl galimybės toliau vykdyti sutartį užsibaigus ginčui.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį galite rasti [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

4. Lietuvos apeliacinis teismas: kai pirkimo sąlygose nėra įvirtinti reikalavimai viešojo pirkimo sutarties vykdymui, kurie kyla iš teisės aktų, tiekėjui net ir po galutinės pasiūlymų pateikimo dienos turi būti suteikiama galimybė įgyti reikiamą kvalifikaciją ar pasitelkti ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiamasi („Regula LT“ v. Kauno apskrities policijos komisariatas)

Reikšmė: dėmesio verta nutartis, kuri atkartoja ir taiko ankstesnę praktiką.

Pirkimo dokumentuose buvo nurodyta, kad tiekėjas turi turėti teisę užsiimti pirkimo sutartyje numatyta veikla ir išvardintas pateiktinų dokumentų sąrašas. Pirkimo metu paaiškėjo, kad siekiant vykdyti sutartį yra reikalinga licencija, kuri pirkimo dokumentuose įvardinta nebuvo. Tam paaiškėjus, tiekėjas jau po galutinės pasiūlymų pateikimo dienos įgijo reikiamą kvalifikaciją ir pasitelkė naują ūkio subjektą, kurio pajėgumais remiamasi. Byloje sprendžiama dėl tokio veiksmo teisėtumo.

Teismas pažymėjo, kad tiekėjui negali tekti neigiami aiškiai neišviešintų pirkimo sąlygų taikymo padariniai. Todėl aiškiai *neišviešintų* pirkimo sąlygų atveju tiekėja turėjo teisę ir po galutinės pasiūlymų pateikimo dienos įgyti reikiamą kvalifikaciją bei po galutinės pasiūlymų pateikimo dienos pasitelkti naują ūkio subjektą, kurio pajėgumais tiekėjas remiasi. Teismas atkreipė dėmesį, kad tiekėjo profesionalumas, patirtis ar visuotinis tam tikro reguliavimo žinomumas nesudaro pagrindo teigti, kad tiekėjas pats turėjo žinoti kokias licencijas jis turėjo pateikti pirkimo metu. Visi tokie dokumentai turėjo būti nurodyti pirkimo sąlygose.

Teismas atkreipė dėmesį, kad galimybė pirkime pateikti naujus duomenis pagrindžiančius teisę užsiimti veikla yra atskiras institutas, o ne išimtis iš bendros taisyklės, susijusios su pasiūlymo plačiąja prasme vertinimu. Tai reiškia, kad tokiose situacijose negalima taikyti taisyklių susijusių su kvalifikacijos įrodinėjimu.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį galite rasti [čia](#).